

DANIEL PETER JANÁČEK, O.PRAEM. OPAT STRAHOVSKÝ

4. neděle postní Laetare A 2020

Jedna z nejslavnějších filmových scén 20. století je atentát na oko v surrealistickém snímku Luise Buñuela a Salvadora Dalího „Andaluský pes“. Sám režisér si brousí břitvu, vyjde na balkón, podívá se na kulatý měsíc, přes který zrychleně přejede úzký mrak, pak se vrátí do pokoje, kde sedí žena. Vezme ji za hlavu a břitvou jí prořízne oko. K tomu se hraje argentinské tango. Naturalisticky působivá scéna, i když jsme ujišťováni, že oko ve skutečnosti patří mrtvé krávi.

Buñuel nabízí obsesivní obrazy, aby šokujícím způsobem připravil oko diváka na to, co přijde. Na to, co je nečekané a nepravděpodobné. Vidící je oslepen a slepý má prohlédnout. Autor chce léčit oko člověka od nevidění a přehlížení.

To je poselství dnešního Božího slova: Vidět jinak. Nevidět jenom okem. Nám všem je přece dobře známo to prostinké tajemství lišky z Malého prince: „Správně vidíme jenom srdcem. Co je důležité, to oči nevidí.“ (To podstatné je očím neviditelné.) (Exupéry)

Bůh Bible je Bohem vidoucím. „Nedívá se jako člověk, který soudí podle zdání, Hospodin vidí do srdce.“ (srov. 1Sam) V evangeliu se Ježíš slepci od narození dává poznat jako Světlo světa. Slepý je prototypem člověka, který je slepý, než se naučí věřit Bohu.

Ve dvou verších mluví evangelista Jan o jeho uzdravení. Zbýlých dlouhých 39 veršů jsme slyšeli diskusi a různé výklady skutku, které mluví o slepotě srdce. Jan líčí různé reakce na uzdravení. Komu se v tomto příběhu podobám? Učedníkům, kteří diskutují a nevidí, jak Bůh zázračně jedná? Polovičatým rodičům, kteří se chtějí zavděčit všem a chybí jim odvaha k jasnému vyznání? Farizeům, kteří ztuhli ve svém přesvědčení, že jenom oni sami vědí, jak má Bůh jednat, a jsou slepí pro Ježíšovo působení? Iritovanému lidu, který věří v to, co ostatní hlasitě hlásají, přenechává diskusi specialistům a nikdo z něho nevystoupí z masy všeobecného mínění? Kolik tmy je ve mně? Kolik toho ve svém životě nevidím a přehlížím? Co mě oslepuje? Někdy musíme přehlížet, abychom vůbec přežili a měli přehled. Ale už jsem se zeptal, co nevidím? Kde jsem slepý a co vidím? Všichni se tak trochu díváme na svět přes „své brýle“. Jaké jsou ty moje. Černobílé? Růžové? Rudé? Stranické či církevní? Každý z nás potřebuje čas od času sundat své brýle a prohlédnout, aby mohl vidět působení Boží ve svém životě.

Žijeme v čase pandemie, nevíme, kdy bude konec a jak to všechno skončí. V čase krize jsme infikováni nejistotou. Můžeme spekulovat o dlouhodobých ekonomických následcích. Můžeme dále rozvíjet své egoistické smýšlení, podezírat druhého, který by mě mohl potenciálně nakazit, eliminovat ho, mít iracionální strach. Je karanténa jenom zlá? Nemůže být i šancí? Může nás probrat ze spánku. Může být pro nás výzvou. Nejenom medicínskou a logistickou. Může být existenciálním přerušením našeho dosavadního života a prozřením ze situace dobře se cítící, pohodlné, konzumní společnosti. Může nám rozšířit horizont, otevřít novou perspektivu, může nám pomoci objevit Boha ve svém životě.

Pak bychom se podobali slepci z dnešního evangelia, který měl odvahu padnout před Ježíšem na kolena a vyznat „věřím, Pane!“.

Úvod

Slavíme 4. postní neděli, nazývanou Laetare – podle slov introitu: „Vesel se, Jeruzaléme, jásejte nad ním všichni, kdo ho milujete. Zajásejte, neboť váš zármutek se promění v radost a budete nasyceni ze zdroje útěchy“. Jak bychom si to v těchto dnech všichni přáli!

Dnes užíváme při liturgii mešních rouch růžové barvy. Tato neděle má tedy radostný charakter. Snad proto že je postní příprava v polovině, že katechumeni pokročili v přípravě na křest a jsou již blízko Velikonoce. Za normálních okolností papež o dnešní neděli požehnal zlatou růží, kterou pak daroval zasloužilým osobnostem. Komu bychom ji dnes dali my? Na koho z lidí chceme v tuto chvíli myslet?

Boží slovo nám nabízí možnost přemýšlet o pojmech jako vyvolení, vidění a slepota, světlo a tma, víra a nevíra.